

UNIVERZA
V LJUBLJANI

Vključujoča znanost kot pristop k znanstvenemu raziskovanju in izobraževanju

Izr. prof dr. Petra Videmšek, Fakulteta za socialno delo, UL
Pisarna za enakost in vključevanje
(petra.videmsek@fsd.uni-lj.si)

VKLJUČUJOČA ZNANOST

- znanost mora biti **odzivna** na potrebe in probleme širše skupnosti
- se nanaša na **pristop k znanstvenemu raziskovanju** in izobraževanju, ki zavestno vključuje raznolikost ljudi, perspektiv, kultur in znanstvenih praks.

VKLJUČUJOČE RAZISKOVANJE

Brez upoštevanja **posameznikove realnosti** je **pogled raziskovalca** na posamezno področje popolnoma **drugačen od realnosti**, zato je za raziskovanje nujno, da posameznik s specifičnimi izkušnjami postane naš zagovornik in zastopnik (Heron, 1981).

VKLJUČUJOČE RAZISKOVANJE

- raziskovanje „z“ ljudmi in ne „na“ ljudeh (Reason, 1994)
- da lahko tudi neakademski raziskovalci ustvarjajo nova znanstvena dognanja
- ni univerzalnega znanja, ampak znanje iz različnih perspektiv (Rose, 2009)

OBLIKE VKLJUČUJOČEGA RAZISKOVANJA

Ljudje z osebnimi izkušnjami kot raziskovalci lahko sodelujejo na različne **načine**

- kot sodelavci v raziskavi,
- enakovredni parterji, ki vodijo raziskavo skupaj s strokovnjakom (sodelovalno raziskovanje)
- kot samostojni vodje raziskave.

Odnos moči.

NAMEN VKLJUČUJOČEGA RAZISKOVANJA

- »demistifikacija raziskovanja«, kot strogo akademske oblike,
- prispevek k »**razvoju teorije, vrednot in prakse na način**, ki ne temelji na predpostavki, da so vse **teorije oblikovane** s strani dominantnih skupin ljudi, temveč **s strani ljudi iz osebnih izkušenj**
- prispeva k **povezovanju znanosti z družbo** na način, ki je **vključujoč, transparenten in odgovoren** saj odgovarja na konkretne potrebe, konkretnih ljudi
- naslavlja **neenakosti v dostopu do znanja**.

CILJ VKLJUČUJOČE ZNANOSTI

- ustvariti **pravičnejše, dostopnejše in bolj sodelovalno znanstveno okolje,**
- izkoristiti **raziskovalni proces kot sredstvo za spremembo in**
- **krepitev moči udeležencev v raziskovalnem procesu** in to uporabiti za vplivanje na družbene spremembe.

PREDNOSTI

1. Izhajanje iz potreb ljudi
2. Vrednotenje posameznikovih izkušenj
3. Dostopnost
4. Enakovreden odnos
5. Necenzurirani odgovori
6. „Tiho znanje«
7. Krepitev moči
8. Soustvarjanje znanja
9. Podlaga za družbene spremembe

ZAKAJ JE VKLJUČENOST POMEMBNA?

Raznolikost in reprezentacija: več perspektiv → bolj celoviti rezultati.

Etika in pravičnost: raziskava odražajo potrebe konkretnega posameznika ali skupine.

Povečana relevantnost: rezultati so uporabni za širšo javnost.

IZZIVI VKLJUČEVANJA V RAZISKOVANJE

- čas in sredstva,
- veljavnost pridobljenih podatkov,
- moč in odgovornost: etične dileme,
- negotovost izida,
- potreba po usposabljanju.

ZAKLJUČEK

Vključevanje ljudi z osebnimi izkušnjami v govor o njih samih ni samo blagovna znamka sodobne evropske socialne politike, ampak pot do bolj etične, odprte in družbeno relevantne znanost.

LITERATURA

Heron, J. (1981). Philosophical basis for a new paradigm. V: Reason, P., Rowan, J.(ur.), *Human Inquiry: A sourcebook of New Paradigm Research*. Bath: John Wiley & Sons.

Reason, P. (1994). *Human inquiry*. Palgrave. Macmillan, London.

Videmšek, Petra (2012). Uporabniško raziskovanje kot produkcija znanja. *Socialno delo, letnik 51, številka 1/3, str. 115-125*.

Videmšek, P., (2017). Expert by experience research as grounding for social work education. *Social work education*, vol. 36, no. 2, str. 172-187.

<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/02615479.2017.1280013?needaccess=true>, doi: [10.1080/02615479.2017.1280013](https://doi.org/10.1080/02615479.2017.1280013).

Videmšek, P., Fox, J. (2018). Exploring the value of involving experts-by-experience in social work research : experiences from Slovenia and the UK *European journal of social work : the forum for the social professions*, vol. 21, no. 4, str. 498-508.

<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/13691457.2017.1292220?needaccess=true>, doi: [10.1080/13691457.2017.1292220](https://doi.org/10.1080/13691457.2017.1292220).